

Jaarverslag Financieel Toezicht 2024-2025

Maart 2025

Waarom financieel toezicht

Financieel toezicht helpt gemeenten bij het bevorderen van een gezonde financiële huishouding en biedt daarmee meerwaarde aan de kwaliteit van het openbaar bestuur. Financieel toezicht is een wezenlijk onderdeel van de 'checks and balances' binnen het openbaar bestuur en draagt hiermee bij aan het voorkomen dat een gemeente niet meer in staat is financiële tekorten zelf op te lossen. Een gemeente die toch nog in financiële moeilijkheden komt, kan op grond van Artikel 12 Financiële-verhoudingswet bij het ministerie van BZK een beroep doen op de collectieve middelen in het gemeentefonds. Iedere gemeente betaalt dan mee aan de financiële problemen van deze gemeente. Het belang van het financieel toezicht ligt dus bij de gezamenlijkheid van gemeenten. De insteek van ons toezicht is proportioneel en risicogericht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar ons [Gemeenschappelijk Toezichtkader \(GTK\)](#) en [Gemeenschappelijk Toezichtkader voor gemeenschappelijke regelingen](#). Met deze rapportage wordt inzicht gegeven in de werkzaamheden in 2024 rondom het financieel toezicht op de begrotingen 2025 van de Zuid-Hollandse gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Ook wordt een doorkijk gegeven naar de huidige stand van zaken in 2025.

Algemeen beeld

Vanwege de daling van de algemene uitkering vanaf 2026 ('het ravijn') lag er veel druk op de gemeenten om tot een sluitende begroting 2025 te komen. De meeste begrotingen zijn sluitend gemaakt door een combinatie van bezuinigen op de uitgaven, verhogen van de inkomsten (lokale belastingen) en het inzetten van de reserves. Dit was een forse opgave voor de gemeenten onder meer omdat zij geconfronteerd werden met stijgende lasten (door aanhoudende inflatie en toenemende zorgkosten) en dalende inkomsten (aanvullende korting op het gemeentefonds van € 675 miljoen).

Uiteindelijk slaagden bijna alle gemeenten en alle gemeenschappelijke regelingen erin om een structureel en reëel sluitende begroting aan te leveren. De gemeente Rotterdam diende een niet sluitende begroting in maar heeft aannemelijk gemaakt dat het structureel en reëel evenwicht in de meerjarenraming wordt hersteld. Daarom staan alle gemeenten en gemeenschappelijke regelingen voor 2025 onder repressief (regulier) toezicht. Hierbij plaatsen we wel de kanttekening dat het evenwicht in de begrotingen meer dan in andere jaren afhankelijk is van nog te realiseren bezuinigingen en de inzet van de reserves.

Op basis van twee bestuurlijke overleggen tussen de VNG, het IPO en het Rijk is afgesproken dat de aanvullende korting op de algemene uitkering in 2025 gedekt mag worden uit de reserves en is het inzetten van de algemene reserve verduidelijkt en vergemakkelijkt. Desalniettemin hebben reserves een eindig karakter en zal dit geen duurzame dekking bieden.

We zien dat gemeenten hard aan de slag zijn met het inventariseren van maatregelen om tot een sluitende meerjarenraming te komen. Hoe ver gemeenten hiermee zijn en hoe concreet dit in de cijfers is verwerkt verschilt per gemeente. Meer dan driekwart van de gemeenten verwacht ten tijde van de begroting 2025 een negatieve meerjarenraming. De aanloop naar de begroting 2026 zal dan ook vooral in het kader staan van bezuinigingen en schaarste. Dit terwijl grote maatschappelijke opgaven zoals de energietransitie, klimaatadaptatie en de woningbouw juist investeringen vragen op gemeenteniveau. Ook waarschuwt onder andere het Sociaal Cultureel Planbureau voor het onder druk komen te staan van sociale en maatschappelijke voorzieningen als gevolg van deze daling van de uitkering.

Hoe helpen we gemeenten?

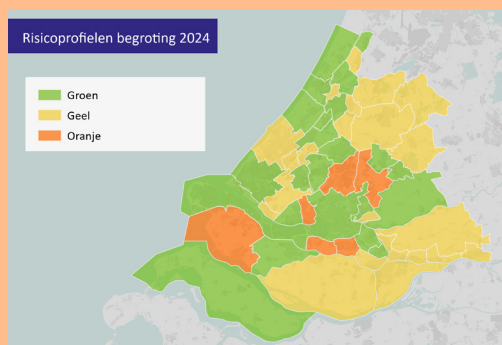
We houden niet alleen toezicht maar helpen gemeenten ook om tot een sluitende begroting te komen. Zo gaan we steeds vroeger in het jaar in gesprek met gemeenten. Hierdoor denken we vooraf mee hoe gemeenten financiële problemen kunnen repareren in plaats van enkel achteraf te beoordelen. Door de disbalans tussen taken en middelen wordt het financieel toezicht steeds intensiever, ook als gemeenten uiteindelijk wel onder het reguliere (repressief) toezicht komen te staan. Omdat deze disbalans tussen taken en middelen alle gemeenten raakt, roepen we binnen het IPO blijvend op om het Rijk aan te sporen om gemeenten voldoende te compenseren voor hun taken. Dit is in lijn met de oproepen vanuit diverse instituten zoals de Raad van State en de Raad voor het Openbaar Bestuur. Daarnaast bieden we waar mogelijk, door middel van bestuurlijke afspraken rondom het inzetten van de reserves, ruimte binnen de toezichtregels. Verder lichten we, op aanvraag, onze bevindingen toe aan de gemeenteraden en voeren we gezamenlijke taakveldanalyses uit. In 2024 organiseerden we kennissessies onder andere over het thema bezuinigen. Vanwege de positieve evaluatie zullen we in 2025 een vervolgssessie organiseren. Daarnaast organiseren we dit jaar ook een bijeenkomst voor de wethouders financiën met als thema 'de Financiële positie in 2026'.

Risicoprofiel gemeenten begroting 2025

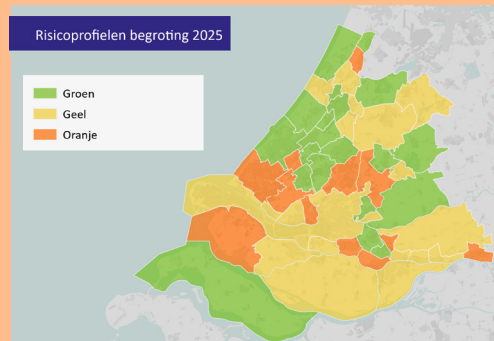
Voor het bepalen van de intensiteit van het toezicht werken we met een risicoprofiel per gemeente. Het risicoprofiel geeft geen kwalitatieve beoordeling van de financiële positie van gemeenten. Het is bedoeld om een indicatie te geven van welke gemeente meer of minder aandacht nodig heeft.

Wanneer we kijken naar de ontwikkeling van het risicoprofiel (figuur 1 en 2) zien we over het algemeen een verslechtering in risicokleur. Deze verslechtering zien we vooral terug in het aantal oranje gemeenten: met 12 oranje gemeenten heeft er een verdubbeling plaatsgevonden ten opzichte van vorig jaar. Een belangrijke reden hiervoor is dat veel gemeenten structurele tekorten verwachten in de meerjarenraming. Dit wordt veroorzaakt door de daling van de algemene uitkering vanaf 2026 ('het ravijn'). Daarnaast is het structureel evenwicht in de begroting afhankelijk van nog te realiseren bezuinigingen en de inzet van reserves. Bij het grootste deel van de gemeenten (32 van de 50) is de risicokleur gelijk gebleven en bij een klein deel van de gemeenten is deze verbeterd.

In 2024 is in het Vakberaad financieel toezicht gewerkt aan een gemeenschappelijk risicomodel voor alle provincies. Dit gemeenschappelijke risicomodel wordt in 2025 geëvalueerd en verder doorontwikkeld. De resultaten zijn nog gebaseerd op ons eigen risicomodel.

Figuur 1 Risicoprofielen begroting 2024

Figuur 2 Risicoprofielen begroting 2025

NB: De bovenstaande kaartjes geven niet de staat van de financiële positie van gemeenten weer. De financiële positie van gemeenten staat structureel onder druk door stijgende lasten (inflatie, jeugdzorg) en wegvallende inkomsten vanuit het Rijk vanaf 2026. Hierover zijn Rijk en gemeenten in gesprek.

Taakveldanalyse

Om gemeenten inzicht te geven in hun inkomsten, uitgaven en mogelijke besparingsmogelijkheden voeren wij samen met hen taakveldanalyses uit. Bij een gezamenlijke taakveldanalyse vergelijken we de nettolasten per taakveld met die van een aantal gemeenten met dezelfde kenmerken, zoals inwonersaantal en sociale structuur. In 2024 hebben we bij twee gemeenten "Alblasserdam en Goeree-Overflakkee" een gezamenlijke taakveldanalyse

uitgevoerd en gepresenteerd. Voor 2025 hebben we drie definitieve aanvragen binnengekregen en zijn we nog in gesprek met enkele andere gemeenten. Tevens zien we dat verschillende gemeenten zelf analyses uitvoeren of laten uitvoeren door adviesbureaus. Vanwege de druk op de exploitatie is er grote behoefte aan inzicht in de mogelijkheden om de uitgaven bij te sturen.

Bezuinigingen

Bij de beoordeling van de gemeenten hebben we gezien dat 42 gemeenten van de 50 Zuid-Hollandse gemeenten in 2025 en verder bezuinigingen hebben opgenomen. De overige gemeenten hadden geen nieuwe maatregelen nodig om de begroting 2025 structureel en reëel sluitend te krijgen. Bij de bezuinigingen zien we een groot verschil in het aantal opgenomen bezuinigingen. Deze variëren van 1 grote bezuiniging tot 110 kleinere bezuinigingen. Bij gemeenten die een zeer beperkt aantal bezuinigingen doorvoeren betreft het vooral 'technische' bezuinigingen. Technische bezuinigingen treffen in principe niet direct de inwoners van een gemeente.

De meeste bezuinigingen raken de bedrijfsvoering en het sociaal domein. Dat laatste is logisch omdat het sociaal domein bijna de helft van de begroting beslaat maar ook risicovol omdat dit domein weinig beleidsvrijheid kent. Verder hebben gemeenten de lokale belastingen en de overige baten (zoals leges, begraafrechten, toeristenbelasting, huren en sportaccommodaties en parkeergelden) verhoogd.

Naast het bezuinigen op de uitgaven en het verhogen van de inkomsten zetten de gemeenten de reserves in om structurele lasten te dekken. Naast de dekking van kapitaallasten is door 10 gemeenten gebruik gemaakt van de nieuwe mogelijkheid om, onder bepaalde voorwaarden, het surplus van de algemene reserve in te zetten als structureel dekkingsmiddel.

Zoals eerder genoemd verwacht meer dan 80% van de gemeenten op dit moment een tekort vanaf 2026 en zullen er nog veel meer maatregelen getroffen moeten worden. Zij zullen deze tekorten moeten oplossen door een combinatie van bezuinigen op de uitgaven, verhogen van de inkomsten (lokale belastingen) en het inzetten van de reserves.

Woonlasten

De gemeentelijke woonlasten voor eigenaar-bewoner bestaan uit de onroerend zaakbelasting (OZB), de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De woonlasten in Zuid-Holland zijn gemiddeld met meer dan 8% gestegen tussen de begroting 2024 en de begroting 2025. De verwachting voor de inflatie over 2025 is momenteel rond de 4%. Dit laat zien dat gemeenten een verhoging van de woonlasten gebruiken om tot een sluitende begroting te

komen. Wanneer er geen oplossing komt voor de terugloop van de algemene uitkering vanaf 2026 dan is het waarschijnlijk dat de woonlasten de komende jaren verder zullen stijgen. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO), een onafhankelijk onderzoeksinstituut, publiceert jaarlijks [de Atlas van de lokale lasten](#) op haar website waarin de ontwikkeling van de woonlasten wordt opgenomen.

Leren en netwerken

Jaarlijks organiseren wij ambtelijke themasessies onder de naam Focus op Financiën. Daarbij nodigen we experts uit om hun ervaringen te delen en informatie te geven over bepaalde thema's. Deze plenaire sessies worden opgevolgd met rondetafelgesprekken, waarin gemeenten met elkaar in discussie gaan en ervaringen kunnen delen. Deze bijeenkomsten worden georganiseerd vanuit het uitgangspunt leren en netwerken. Wanneer gemeenten elkaar ontmoeten komt dit ten goede aan de onderlinge verhoudingen, kennisoverdracht en het uitwisselen van ervaringen. In 2024 zijn drie sessies georganiseerd. Vanwege de onzekerheid en de druk rondom de gemeentefinanciën hebben wij in maart een Focus op Financiën georganiseerd met het thema Succesvol bezuinigen in de

praktijk. Vanwege het succes van deze eerste bijeenkomst wordt in 2025 een verdiepende sessie op hetzelfde thema georganiseerd.

In juli hebben we een Webinar georganiseerd over de actualiteiten op het gebied van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Daarnaast zijn hier actualiteiten vanuit financieel toezicht gedeeld.

In september is in samenwerking met het team klimaatadaptatie een sessie georganiseerd met het thema. "Hoe kunnen we klimaatadaptatieve maatregelen en investeringen bekostigen of financieren?"

Uit de evaluatie van de bijeenkomsten blijkt dat deze zeer gewaardeerd worden. Dit kwam ook tot uiting in het klanttevredenheidsonderzoek dat in 2025 is uitgevoerd.

Algemene uitkering gemeentefonds

In 2024 is besloten het gemeentefonds niet meer te indexeren volgens de zogenaamde “trap-op-trap-af” systematiek (waarbij de hoogte van het gemeentefonds meebewoog met de uitgaven van het Rijk). Vanaf 2024 is de compensatie voor loon- en prijzen en de volumegroei van het gemeentefonds gebaseerd op respectievelijk het BBP-prijs en het 8-jarig historisch gemiddelde van het BBP-volume. Hierdoor verwacht het Rijk meer stabiliteit te brengen in de financiering van de gemeenten. De nieuwe systematiek zorgt wel voor een lagere groei van het gemeentefonds en levert dus een nadeel op voor de gemeenten. Dit nadeel wordt door het Rijk, met uitzondering van 2025, gecompenseerd tot 2029.

Na 2029 zullen de gemeente de beperktere groei van het gemeentefonds zelf moeten dragen. Vanaf 2026 daalt de hoogte van het gemeentefonds aanzienlijk en het nieuwe kabinet heeft aangegeven geen extra middelen hiervoor beschikbaar te hebben. Dit probleem, dat op het bord van de gemeenten terechtkomt, is onder de aandacht van zowel de Eerste Kamer als de Tweede Kamer. De inzet is om bij de voorjaarsnota de middelen in het gemeentefonds weer aan te laten sluiten bij de taken die het Rijk bij de gemeenten heeft belegd, conform de financiële verhoudingswet. Diverse instituten zoals de Raad van State en de Raad voor het Openbaar Bestuur roepen het kabinet hiertoe op.

Jeugdzorg

In 2023 is de hervormingsagenda Jeugd vastgesteld. Hierin maakten de VNG, het Rijk, zorgaanbieders, zorgprofessionals en cliëntorganisaties afspraken over besparingen in de jeugdzorg. Op basis van deze afspraken stelde het Rijk voor 2024 en 2025 extra middelen voor jeugdzorg beschikbaar. Hiermee wordt een deel van het tekort op de jeugdzorg gecompenseerd. Voor de jaren na 2025 zijn deze middelen nog niet definitief toegezegd. Omdat het vrijwel zeker is dat deze middelen er komen staan wij vanuit het toezicht toe dat gemeenten deze middelen ramen op een stelpost. Eind januari adviseerde de commissie Van Ark in de mid-term review van de hervormingsagenda dat de uitgaven voor de jeugdzorg fors hoger zijn gebleken dan in de hervormingsagenda rekening mee is gehouden. Het is dan ook niet wenselijk en niet haalbaar om de beoogde besparingen vanaf 2026, zoals opgenomen in het meerjarig financieel kader in de hervormingsagenda jeugd, te handhaven. Het volume van het budget voor de jeugdzorg moet mee gaan groeien met het landelijke zorgbudget. Bij de voorjaarsnota zal duidelijk worden of het Rijk de middelen voor de jeugdzorg daadwerkelijk verhogen.

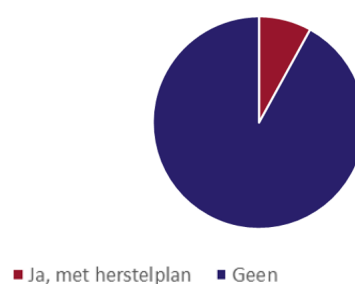
Onderhoud kapitaalgoederen

Een gemeente heeft verschillende kapitaalgoederen (investeringen). Voorbeelden zijn wegen, bruggen, kademuren, gebouwen en openbaar groen. Het beheer en onderhoud van deze kapitaalgoederen is belangrijk omdat het om de kwaliteit van de publieke ruimte gaat die direct invloed heeft op het woonklimaat en de veiligheid van inwoners van een gemeente. De kosten voor beheer en onderhoud van kapitaalgoederen nemen een groot deel van het gemeentebudget in beslag. In actuele beheerplannen (maximaal vijf jaar oud) maken gemeenten de kosten voor beheer en onderhoud inzichtelijk. Wij toetsen of gemeenten in de begroting voor het onderhoud van de kapitaalgoederen reële ramingen opnemen. Hiervoor kijken wij naar de actualiteit van de beheerplannen en het bestaan van achterstallig onderhoud. Wanneer een achterstand in het onderhoud leidt tot onveilige situaties of kapitaalvernietiging, noemen we dit achterstallig onderhoud. In het bijzonder kijken wij naar de beheerplannen wegen, kunstwerken en gebouwen, omdat de financiële impact op de begroting en jaarrekening vooral voor deze onderdelen groot is. In de begroting 2025 hebben 38 van de 50 gemeenten voor alle drie de categorieën actuele beheerplannen. De overige 12 misten voor één of meer categorieën actuele beheerplannen. Bij vier gemeenten was er sprake van achterstallig onderhoud. Zij hebben hiervoor een herstelplan opgesteld. Wanneer beheerplannen niet actueel zijn of wanneer er sprake is van achterstallig onderhoud dan vragen wij hier aandacht voor in onze gesprekken en toezichtbrieven.

Actuele verplichte beheerplannen

Achterstallig onderhoud

Gemeenschappelijke regelingen

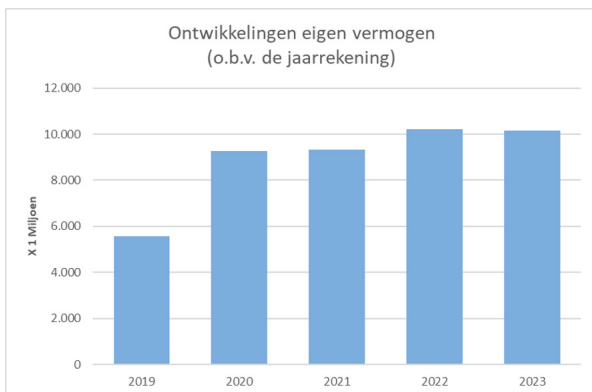
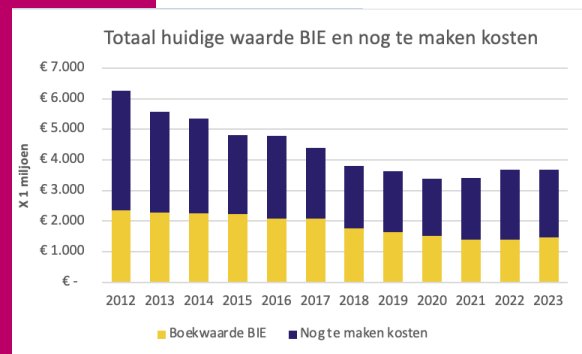
Voor het uitvoeren van hun publieke taken werken gemeenten vaak samen met andere (overheids-) organisaties. Verregaande vormen van samenwerkingen worden gevormd op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). In 2024 werkten de Zuid-Hollandse gemeenten in 54 gemeenschappelijke regelingen (GR'en) samen. Het toezicht op gemeenschappelijke regelingen is vastgelegd in het Gemeenschappelijk Toezichtkader voor gemeenschappelijke regelingen. Dit kader is een gezamenlijk product van alle provincies en is in 2022 vernieuwd. In 2022 is ook de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd. Diverse aanpassingen, waaronder de termijnen in de P&C cyclus, moeten de positie van raadsleden

versterken en de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen verbeteren. Bestaande regelingen hadden tot 1 juli 2024 de tijd om de wijzigingen door te voeren.

We zien dat gemeenschappelijke regelingen steeds meer de vraag krijgen om ook bij te dragen aan de bezuinigingsopgave van de gemeenten. In 2024 hebben veel gemeenten hun gemeenschappelijke regelingen zienswijzen gestuurd, waarin werd gevraagd te zoeken naar kostenbesparingen. De verwachting is dat de druk op de gemeenschappelijke regelingen om te besparen richting begroting 2026 verder zal toenemen. We hebben de gemeenschappelijke regelingen actief geïnformeerd over onze kaders rondom bezuinigingen.

Grondexploitaties

Grondexploitaties zijn bouwgronden in exploitatie (BIE). Ze vertegenwoordigen alle kosten die samenhangen met de aankoop en bewerking van grond, met als doel deze te verkopen voor ontwikkeling (woningen, kantoren, etc.) minus de verkoopopbrengsten die al zijn gerealiseerd. Jarenlang namen de BIE en de nog te maken kosten af wat duidt op een afname van de grondexploitaties. In 2020 keerde deze trend licht en dit zette verder door tot 2022. Dit is in lijn met de woningbouwopgave. Op basis van 2023 lijkt deze ontwikkeling echter te stagneren. Aan actieve grondexploitaties zijn risico's verbonden rondom marktontwikkelingen. Zo zien we dat de hoge inflatie doorwerkt in de winstgevendheid van de grondexploitaties en dat de verliesvoorzieningen weer licht stijgen ten opzichte van voorgaande jaren.

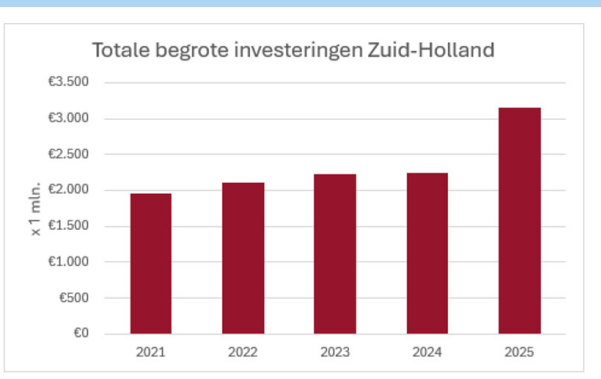
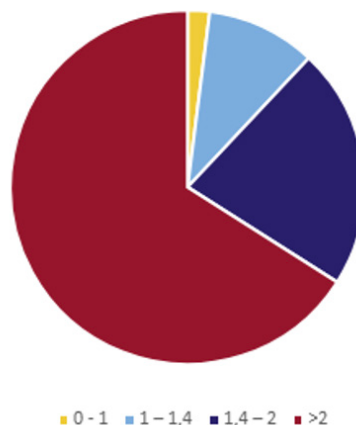
Ontwikkeling eigen vermogen

Het totale eigen vermogen van de Zuid-Hollandse gemeenten is tussen 2022 en 2023 voor het eerst in vijf jaar afgenomen. Een van de oorzaken hiervoor is dat de rekeningresultaten over 2023 beperkter waren dan over 2022. De verwachting is dat het eigen vermogen van de gemeenten de komende jaren verder zal afnemen vanwege de tekorten vanaf 2026 door de daling van de algemene uitkering. De regels rondom structurele inzet van de reserves eind 2023 zijn versoepeld. Overigens is het eigen vermogen niet volledig vrij besteedbaar. Aan een deel is al een bestemming gegeven zoals de dekking van kapitaallasten. Ook is het voor gemeenten nodig een bepaald bedrag aan te houden ten behoeve van het afdekken van risico's (weerstandsvermogen) en het opvangen van negatieve rekeningresultaten. Hiernaast staat de meerjarige ontwikkeling van het eigen vermogen weergegeven op rekening basis. De toename tussen 2019 en 2020 komt door de verkoop van de Eneco aandelen.

Weerstandsvermogen

De gemeentelijke weerstandsratio geeft de verhouding weer tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en het op basis van hun risico-inventarisatie bepaalde benodigde weerstandsvermogen. De gemeentelijke weerstandscapaciteit bestaat voornamelijk uit de algemene reserve, eventueel aangevuld met andere onderdelen zoals stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit. In de cirkeldiagram rechts zien we de weerstandsratio's van de 50 Zuid-Hollandse gemeenten bij de begroting 2025. Van de 50 gemeenten zijn 49 in staat hun risico's voldoende af te dekken. Bij 44 gemeenten is de weerstandsratio zelfs ruim voldoende (weerstandsratio > 1,4).

Weerstandsratio

Investeringsen

In de afgelopen jaren zagen we een trend van toenemende begrote investeringen die mogelijk te maken had met de opleving van de economie, inflatie en uitgestelde investeringen onder andere als gevolg van de coronapandemie. Dit jaar zien we een sterkere stijging van de totale begrote investeringen. De sterkere stijging wordt vooral veroorzaakt door toegenomen investeringen bij enkele grote gemeenten. We volgen de investeringen bij gemeenten omdat deze leiden tot lange termijn verplichtingen in de vorm van rente en afschrijvingen. Nieuwe investeringen, anders dan vervangingsinvesteringen, leiden dus tot hogere structurele lasten voor gemeenten waardoor de financiële bewegingsruimte wordt beperkt. Overigens is het van belang om te vermelden dat er altijd sprake is van een planningsoptimisme bij gemeenten: de realisatie van de investeringen ligt bij vrijwel alle gemeenten lager dan de begrote investeringen.

Wet- en regelgeving

De voorschriften voor de begrotings- en verantwoordingsdocumenten waaraan de gemeenten en provincies moeten voldoen staan in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De commissie BBV geeft in notities aan op welke wijze bepaalde onderwerpen in de begroting verwerkt kunnen of moeten worden. In 2024 zijn de kadernota rechtmatigheid en de notitie structurele en incidentele baten en lasten geactualiseerd. De nieuwe notities zijn van toepassing vanaf de jaarrekening 2024 en begroting 2025. Naast de notities kunnen er vragen worden gesteld aan de Commissie ter verduidelijking van het BBV. De notities, de vragen en antwoorden worden gepubliceerd op de website [van de commissie BBV](#).

Toezicht op de waterschappen

De provincie oefent naast het financieel toezicht op gemeenten en gemeenschappelijke regelingen ook het financieel toezicht uit op drie in Zuid-Holland gelegen waterschappen (Hoogheemraadschappen van Delfland, Schieland en de Krimpenerwaard en het waterschap Hollandse Delta) en één Interprovinciaal waterschap. Het toezicht op dit interprovinciale waterschap (Hoogheemraadschap van Rijnland) wordt uitgevoerd samen met de provincie Noord-Holland. Per 1 januari 2025 zijn de boekhoudvoorschriften (het BBVW) gewijzigd om zo meer in lijn te komen met de boekhoudvoorschriften van de gemeenten (het BBV). Er is nu onder andere onderscheid gemaakt tussen het beleidsmatige deel en het financiële deel van de begroting. Ook moeten de kengetallen en een geprognoseerde balans in de meerjarenraming worden opgenomen. Wel heeft het toezicht op de waterschappen andere aandachtsgebieden dan het toezicht op gemeenten. Bij de waterschappen zijn de aandachtspunten met name de schuldpositie, de investeringsopgave, het verloop van de reserves en de hoogte van de tarieven. De lastendruk stijgt de laatste jaren aanzienlijk. Dit komt met name door de hoge energieprijzen, de rente en personeelslasten. Ook door de klimaatverandering is een stijging van investeringen te zien waardoor de tarieven stijgen. Bij het toezicht op de waterschappen is ook onze rol anders dan bij gemeenten. Een waterschap kan namelijk niet door GS onder preventief toezicht worden geplaatst.

Klanttevredenheidsonderzoek

Om de twee jaar laten wij een klanttevredenheidsonderzoek uitvoeren door een onafhankelijk bureau. Dit jaar hebben we meer specifieke vragen opgenomen en iets uitgebreider en concreter geformuleerd. De respons was, in vergelijking met eerdere onderzoeken, bijzonder hoog. De algemene waardering is een 7,8 (was in 2023 7,3). Als toelichting op deze waardering gaven de respondenten aan dat zij het contact met financieel toezicht als prettig, benaderbaar, bereikbaar, proactief en inhoudelijk als goed ervaren. Daarnaast zijn er ook ontwikkelpunten meegegeven. Er is behoefte aan meer digitalisering, maatwerk en best-practices. De ontwikkelpunten zullen we intern bespreken en waar kan hierop onze werkwijze aanpassen.

Wat doet financieel toezicht?

Jaarlijks bepalen GS op basis van de begrotingen van de gemeenten en gemeenschappelijke regelingen welke vorm van toezicht het komend jaar van toepassing is. De structurele lasten moeten gedekt zijn door structurele baten en de ramingen in de begrotingen moeten reëel zijn. Een gemeente of GR onder repressief toezicht kan haar begroting het komend jaar direct uitvoeren, een gemeente of GR onder preventief toezicht heeft eerst de goedkeuring van GS nodig. Repressief toezicht is standaard. Preventief toezicht is uitzondering en wordt ingesteld als niet voldaan wordt aan het criterium structureel en reëel evenwicht. Zolang de begroting niet is goedgekeurd, mag de gemeente geen verplichtingen aangaan of uitgaven doen, zonder voorafgaande toestemming van GS. Ter ondersteuning van het herstelplan van de gemeente kan er een taakveldanalyse worden gemaakt. Preventief toezicht kan ook worden ingesteld als niet is voldaan aan de wettelijke inzendtermijnen. Financieel toezicht houden op de Zuid-Hollandse gemeenten is een dynamisch proces. Gedurende het jaar worden de gemeenten (financieel) risicogericht en proportioneel gevolgd in relatie tot de planning en control cyclus van de gemeenten. Ook bieden we taakveldanalyses aan en organiseren we bijeenkomsten ten behoeve van het 'leren en netwerken'.

Tot slot

Dit document is voornamelijk gericht op algemene financiële ontwikkelingen van de Zuid-Hollandse gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen. Voor meer informatie over financieel toezicht verwijzen we u naar onze [website](#).